

SÜMEG ÉS VIDÉKE

(SÜMEG-SZENT-GRÓT.)

T Á R S A D A L M I H E T I L A P.

A SÜMEGVIDÉKI GAZDAKÖR ÉS A SÜMEGI NÉPBANK HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden vasárnap.

HIRDETÉSEK: 2 hasábnos palitlor egyszeri hirdetésnél 18 Ft., többeszeri hirdetésnél 14 Ft. — Hivatalos hirdetésekül minden szó 4 Ft. — Hirdetéseket és díjakat HORVÁT GÁBOR nyomdájába küldendők.

Előfizetési árak:	
Egész évre	8 kor.
Fél évre	4 kor.
Negyed évre	2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.	

Felelős szerkesztő:
ÉLES KÁROLY.
Leptulajdonos és kiadó:
HORVÁT GÁBOR.

A lap szellemi részét illető közleményeket a szerkesztőséghez kérünk. Előfizetési pénzek Horvát Gábor könyvnyomdájába küldendők. Kéziratokat nem küldünk vissza.

Becsületrablók.

A társadalom törvényei szerint minden szentől szembe elkövetett sértést a társaságbéli ember kihívással tartozik megtorolni. Egy-egy tragikus kimeneteli párbajra azután az egész társadalom megmozdul, fölemeli hangos tiltakozó szavát, ligákat alakít a párbaj ellen. Ennek a mozgalomnak van értelme, mert való igaz, hogy a párbajmánia a társadalomnak aggasztó körtünete.

De van a társadalomnak egy rákfenéje, amely sokkal jobban el van harapódzva s amellyel szemben szinte tehetetlenül állunk. Ez az állapotban, orvul támadó rágalom.

A társadalom e rettenetes fekélye ellen alig védekezhetik az ember. Váratlanul lep meg és lesipuskás módjára terít le. Van becsületed, jóléted, csendes tűzhelyed, ez holnapra mind eltűnik egy undok rágalom miatt. Himpellérré, becsutenné, meggyalázottá tesz egy gonosz célzattal elejtett szó. És mit tegyen az ilyen szerencsétlen? Érti, tudja, hogy egy irtózatoss ellenség tört rá, de nem tudja: kicsoda és honnan? Érti, tudja, hogy legszentebb kincsei ellen történt támadás, de ki és mi ellen védekezzék? Ellensége, mintha a mesebeli gyűrűt hordaná ujján, láthatatlan. Küzd, harcol,

viaskodik e láthatatlan ellenség ellen, de napról-napra jobban meggyőződik, hogy ezerkarú polip ez, amely ellen küzdelme, erejének végső megfeszítése is hiábavaló. Azután kezdődik a harc önönmagával, lelkének egyensúlyával, míg fölemésztve testi-lelki erejét, zsákmányul esik. A láthatatlan ellenségtől feldúlva belső énje, családi tűzhelye, szerteszakadva társadalmi kötelekei, elpusztítva élete egzisztenciája: szédült fejjel nyúl a végső eszközökhöz, a revolverhez. S még kétes, vajjon vérrel lemossa-e a nevére tapadt gyalázatot. Az öngyilkosságok nevezetes hányada a rágalom okozta kétségbeesés, amely a halálban keresi agyongyötört lelke nyugalmát.

A becsület e rablólovagjai a társadalom minden rétegében otthonosak. Fajai többfélék. Van, aki minden hátsó gondolat nélkül rágalmaz. Azt hiszi, ez beszédének fűszere, de amely könnyedén bánik a kimondott szóval, úgy arra sem fektet súlyt, ha ezt neki senki se hiszi el.

Ezeknél sokkal veszedelmesebb a ravasz, ördögi számíttással dolgozó rágalmazó. Ez a rágalom magvait mély, elkészített talajba bocsátja. Sokszor évek munkája, míg egy-egy művét betetőzi. Előtte nincs semmi szent. A férfi becsületét, családi tűzhelyét, a nő legdrágább erényét egyformán lerántja és sárba tiporja, ha saját érdeke követeli. A kiske-

melt áldozat észre sem veszi, sőt jóakarójának tartja, mert a barátság színe alatt közeledik hozzá az álarcos bandita.

Mint ahogy pedig az alakoskodást a művészetig fejlesztették e modern rablólovagok, sokszor az egész társadalmat megejtik személyöket illetőleg. Mert a hízlekedés, kegykeresés, csuszás-mászás, meghunyászkodás, a színlelt jóakarát, nemeslelkűség egyformán fegyverei e gazoknak. Így szereznek maguknak barátokat, vernek a társadalomban pozíciókat s töltenek be oly állásokat, amikre sem tehetségük, sem hivatásuk. Mindezt a közérdeklőkörpönyege alatt, voltaképpen pedig a leggaládabb önérdék szolgálatában. És ha céljuk úgy kívánja, előveszik a leggyilkosabb fegyvert: nyelvéket. Mérgező kigyók csipése, marása nem oly veszedelmes, mint a rágalmazó nyelve. Alkalmazkodó képességük lefűzi a kameleont. Édes hízlelő szóban, gyakran inkább sejtetve, mint mondva hintik a rágalom magvait, de ha éppen úgy kell, levetik az álarcot és himezés-hámozás nélkül terjesztik a legocsmányabb, legpiszkosabb hazugságokat is felebarátjuk bemooskolására és tönkretetésére.

Eszközei megválogatásában jól tudja magát az időhöz és körülményekhez szabni. Egy szava, egy lépése sem hiábavaló. Mindegyik egy-egy kődarab a felépítendő épületben. Barátnak hitted, de

Hogyha te úgy szeretnél . . .

Hogyha te úgy szeretnél,
Amint én szeretlek,
Lakója, mely boldogabb,
Nem von az egeknek.
Egész álló naphosszat
Az volna a gondom:
Hogyan tölti a kedvét
A kicsi galambom?

Hesperidák kertjébe
Elmennék én érte
S arany almát szednék, ha
Úgy tetszenék néked.
Tejbe, vajba fűrésztve,
Térden ringatnának,
Összelopnám számodra
Üdvét a világnak!

Tenálnál boldogabb,
Tudom hogy nem volna,
Itt feküdnél, virradnál
Ölelő karomba' . . .
Irgyelne a csillag,
Mely odafent reszket . . .
Hogyha te úgy szeretnél,
Amint én szeretlek!

Taksonyi József.

Éjféli búcsu.

— A Sümege és Vidéke eredeti tárcája. —

Irtá: Zóna.

III.

A nagy tűz.

1841. április 7. nagyszerda napja. Nagy ellenségünk, *Északi Szél*, egész táborával zúdult reánk. Mintha a végítélet haragjával gázolt volna keresztül rajtunk. Első lehetére örült táncba szökött az ucca pora. Feltornyosodott magasan, mintha a felhőket akarná elűzni trónusokról. Azután hirtelen lelapult s mint végtelen rajvonat örült vágatással száguldott végig messze-messze, ki tudja: hova? Egy pillanat s megáll a portó-meg, mintha nyugodni térne. Ám a szél legyintése sére fölemelkedik, új táncba kezd, saját tengelye körül. Kering, forog, hajlik, szökik, mint ledér óriás bajadér. Szörnyű táncához *Szél* zenekara játszik: süvölt, zúg, bűg, bömböl.

Vad zene volt ez, artikulálatlan hangok zűrzavara.

Magam is félelemtől ettelve hallgattam ezt a muzsikát, de annál éberebb őrszemmel vigyáztam az én városomra.

Elmult a nap első fele. Szél nem lankadó erővel vívta csatáját. Egyszerre a megdöbbenéstől majd elállt szívem verése . . . A haraszi ucca *Matus* házának tetejéből vékony, halvány füstoszlop lebbent föl. Utána nyomban lángoszlop lobbant ki a száraz zsupfedőből. A tűz láttára pillanatig hideg dermesztette meg tagjaimat. Azután teljes erővel ütöttem szegény társamra: *Nagy Harangra*. Ennek teste nagyot vonaglott, azután mély fájdalommal tört ki:

— *Baaam!* . . . *Baaam!* . . . *Baaam!*

Testvérei ríktolva sirtak utána:

— *Biiim!* . . . *Biiim!* . . . *Biiim!*

A harangok bánatos bűgása csak fokozta a Szél haragját.

A lángoszlop hirtelen megnövekedett, végigszáguldott a *Matus*-ház ormán s óriás szárnyakat öltve nagy ugrásokkal szökött házról-házra. Röpülése közben csillagok milliárdjait szórta magából. Tűzes csóvák, kicsinyek és nagyok ömlöttek szét a levegőben, mintha óriás izzó meteor éppen a város fölött szakadt volna szét billió darabra. A Szél hatalmas szárnya megragadta a csillagokat, észvesztő táncba kavarta, azután mint tűzesőt rázúdította a város házaira. A házak egymásután gyúltak lángra, most itt, azután 25, 50, 100 lépéssel tovább.

Az emberek torkára fagyott a kiáltás: — Tűz van! Tűz van! hisz a pusztító elem egyszerre elborította a város egész alsó részét a fő-uccától lefele.

A nagy veszedelemtől megsemmisülve, tanácstalanul, fejvesztetten nézték az elem szép, borzasztóan szép játékát. A természet szörnyű elemével szemben eltűpült, megsemmisült az ember ereje. Nagy sirásban és jajgatásban, kapkodásban, észbontó zűrzavarban veszett el minden ész és értelem, jótanács, szó és tett, parancs és engedelmesség. A természet fölszabadult erői: Szél és Tűz urrá lett, forradalmat üt az emberek fölött.

Elpusztult minden, ami e két őselem útjába került. Nem volt irgalom, könyörület és meunekvés.

Csak az emberek élete maradt meg: azt védte oltalmazta a jó Isten kegyelme és szeretete.

A nyugvó nap sugarai egy felvörös elpusztult űszkein törtek meg. A füstös kémények

egy fordulat, ahol az ő érdeke vagy nimbusa érintve van s a legádázabb ellenséged.

Kitartása bámulatos, csak lelke sivár, rideg és könyörtelen. Előterbe nyomulása és vagyona gyarapítása érdekében megmozgat minden kezét-lábát s ezek mint sakkfigurák soraköznek és szolgálják céljait.

Mivel titkon alattomban törnek mások becsületére és tönkretételére, a rá-galmazók megbüntetésére nem igen vannak paragrafusok. Még a társadalom tehet legtöbbet. Amint kigolyózzák az egyesületek a nem közéjük való elemeket, úgy kellene, ha kistül a rágalmozó személye, ezt is kivetni a tisztességes társaságból. Ne szivjon vele egy levegőt senki, diszkvalifikálja őt a rágalmozó név, akár csak a fegyház. Legyen megbélyegezve, mint a bagnó rabja s viselje homlokán örökre az erkölcsi bélyegzés jegyét. Mivel pedig e gaz becsületrablókat tetten kapni nagyon, nagyon nehéz: annál jobban süjtson le rájuk a társadalom büntető karja. Hiszen legtöbbször, mint közbecsülésnek örvendő egyének forognak közöttünk s így hiznak mások rovására s törnek a tisztesség földözete alatt a legfőbb kincs, a becsület ellen.

Magyar fürdők.

Régi betegsége a magyar embernek, hogy semmit sem becsül meg igazán, ami a magáé. A nagy Széchényi, az első igaz európai értelemben vett magyar, elsőnek hangoztatta fajunk hét főbűnének egyik legsúlyosabbikát, az idegen majmolását és szeretetét. És e nyavalyánk azóta nem csak hogy nem oszkkent, de még növekedett is. Esmében, anyagban különb nekünk az, amit nem hazánk termelt; és még a földet, ennek levegőjét és vizét is többre becsüljük, ha nem a miénk.

A kalászföld júlusban vagyunk, abban az időszakban, amikor mindenki, akinek csak némi- leg módjában van, rövidebb-hosszabb időre leteszi a megszokott napi munka robotját és üdülésre, pihenőre megy, hogy új munkára, új tevékenységre friss erőt gyűjtsön. Kiürülnek a városok és a felfrissülésre vágyók serege szétoszlik a világ minden tája felé. Betegyek és egészségesek, ki gyógyulást, ki pihenést keresve

mint gyászkeresztek meredtek az égnek, késő irgalomért esdve. A házak tövében néma, csiggedt lelkű emberek összekulcsolt kezekkel, lábuknál halomszámra hevert a félig kihűlt zsaratnok.

És amint a Nap — nem nézhetvén a rombolás művét — lefordult a hegyek mögé, Szél még egyszer elszárynyalt gyászos munkája fölött és éles gúnykacajra fakadva eltűnt a Sarvati erdők sűrűjében. Szörnyű napja után nyugodni tért.

És újra megszólalt a harang. Hangja bús volt, fájdalmas volt, de belőle vigasztalás is szólt.

Alant az emberek megérték e hangot, szivükbe szállt és onnan mint ménybe szálló fohász tört föl az Istenhez.

— Szabadíts meg a gonosztól!

Nyugodni tértek az emberek. Hej, hányak nem volt fejealja, hányak nem volt éji álma.

Másnap új rémület. Az én remek palotámnak, a templomnak a keleti sarkán tűz lobbant ki. Szerencsére észrevették azonnal és gyorsan elfojtották.

Ime, Isten meghallgatta emberek imáját.

(A krónika teljessége miatt megemlítem, micsoda okot tulajdonított népünk a nagy tűznek. Szent-Flórián a tűz ellen védő szent szobra ott állott a városháza terén. A város tanácsa azután kihelyezte a mostani helyére, a Flórián-terre. Ezért a szent nem védte meg a várost a tűztől, hanem engedte, hogy felerésze elpusztuljon.)

Folyt. köv.

menekülnek a füledt köhalmazok közül, hogy a hegyek és erdők hűsén s a gyógyító források habjai között töltsek a kánikula elviselhetetlenül forró napjait.

A magyar föld természeti kincsekben páratlanul gazdag. fürdői és üdülőhelyei fekvés, klimatikus viszonyok, vízösség, forrásaik ereje tekintetben nagyrészt nem állanak mögötte a külföld leghíresebb világfürdőinek; egyikük másikuk fel is múlja azokat. A Balaton a pazar szépségekben bővelkedő magyar tenger, maga egy sereg üdülő helyet kínál, a Tára, amelynek tájai párjukat csak Svájcban lelnek, Erdély hevízei, bővelkednek fürdőhelyekben, melyek nincsenek a kényes európai komfortnak sem híján.

Hol van a világon szebb, jobb fürdő és üdülőhely mint pl. Balatonfüred, Tátrafüred, Tencsén-Teplic, Pöstyén, Herkulesfürdő stb.

Mégis mit tapasztalunk? A magyar fürdőzők tömege még mindig állhatatosan és feltartóztatlanul a külföld felé árad. Mindenütt a világ minden táján, az összes világ-fürdőkön magyar szó hangzik és magyar pénz cseng a svájci alpenhüttétől az osztendei strandig. A magyar fürdők nagy része pedig üres és néhány odavetődő idegenből él.

Sokkal nagyobb ennek a szomorú valóság-nak a jelentősége, mintsem a felületes szemléző gondolná. A tömördek magyar pénz, amely itt az országban éppen úgy megkaphatná a maga ellenértékét, idegenbe megy és ebből következik, hogy hazai fürdők, amelyek kincseiket hiába kínálják, nem virágozhatnak fel és tulajdonosaik minden áldozatkészsége mellett is elenyvednek a kellő pártolás éltető melege híján.

A magyar közönségnek, mikor üdülőhelyét megválasztja, kétszer is meg kellene fontolnia, mielőtt a külföld mellett dönt. Ma már a magyar fürdők ellen felhozott panaszok: a komfort hiánya, drágaság stb. miatt mindinkább veszté- nek igazságukból. A természet pedig gyógyító erő tekintetében pazarul ruházta fel őket. Ha itthon kevesebbet és rosszabbat találunk, mint külföldön, akkor is kötelességünk volna azt gyá- molítani, ami a miénk; ha a hazai jót hanyagol- juk el, ez nemcsak bűn, hanem — ostobaság.

XIII. Leó.

A katolikus egyháznak mély gyásza van. XIII. Leó pápa életének 94-ik. uralkodásá- nak 26-ik évében 1903. július 20-án délután 4 óra 4 perckor elhunyt.

Korának egyik legnagyobb alakja volt.

Nagy volt mint ember, mint pap és mint egyházi.

Sümege a gyász jelül három napon át délelőtt 9 és délután 3 órakor meghúzták az ösz- szes harangokat s a plébánia-templom tornyára kitűzték a gyászlobogót.

Városunkban az ünnepélyes gyászmise f. hó 27-én 8 órakor lesz a plébánia-templomban, amelyre a közönséget és a hatóságokat a plé- bánia-hivatal meghívja.

H I R E K.

A welszi bárd.

Edward angol király Jones John welszi patkolókovácsnak 6000 Limer sterling évjáradékot biztosított, mert mint bárd (népének) kiváló érdeme- ket szerzett magának.

(Ad. Bob-bolépő.)

Felajzom lantom, hogy daloljak
És lantomon új dal fakad.
Zeng a ködös Albionról
Hol dal téma bőven akad.
Énekek egy welszi bárdról,
Mrs. Jones Johnról, a kovácsról,
Kinek daláért díj s a bér
Kincs arannyal is felér.

Szólt már dal a welszi bárdról
Magyar költőnek ajkáról,
Szólt már a másik Edwardról
Montgomeri lakomáról.

Oh, sokkal bölcsőbb volt ez Edward,
Bitóra került mindenik bárd:
Mert tudta, hogy aki halott,
Nem kér évjáradékot.

Gondolok rád sokat Jones John
S bánat Őli szívemet,
Mert minálunk, Magyarhonban
Nem veszik a verseket
Énekelhetsz, lantot pengetsz
Kurjogathatsz, berekethetsz
Magyar poezisért a bér
Egy upesti hatost sem ér!

És most oh te nyájas olvasó,
Ne csapd földhöz a lapot.
Éneklek majd én is szebben
Ha sterlingeket kapok.
Gyengék e rimek, sánták e lábak,
Albionban jobbat csinálnak
All' right Mrs. Jones John, a kovács,
No meg a lant s a kalapács!

—ki.

— József kir. herceg a tapolcai hon- véd hadgyakorlatokról f. hó 24-én negyed hétkor a sümegi vasuti állomáson át utazott haza. A szünet alatt megjelent a kocsiszakas ajtajában. A jelen volt közönség szívesen üdvözölte, s midőn a vonat elrobogott, lelkesen megéljenezte.

— Halálozás. Vidékünk két érdemes vete- rán tanítóját ragadta el a halál. Kullmán Józse- fet, a 91. éves ukki tanítót csakhamar követte szomszédja, Cseh Mihály ny. gyömőrei tanítója, aki f. hó 24-én délelőtt meghalt. Hatvanöt éves volt s hosszas betegségtől váltotta meg a halál. Temetése ma, vasárnap délelőtt 11 órakor lesz.

— Eljegyzés. Steiermann Pál Kolozsvárról eljegyezte Nádas Gizella kisasszonyt Sümegről.

— Kirendelés. Minthogy Bárdi Ferenc dr. egyéb elfoglaltsága miatt lemondott, helyébe az igazságügyminiszter Takács Zsigmond sümegi gyakorló ügyvédet a zalaegerszegi ügyesség ke- rületébe ügyességi megbízottal rendelte ki.

— Igazolás. Lapunk múlt számának vezér- cikkére Schreimer Dénes csabrendeki jegyző, mint a sümegi járás jegyzője egyesületének volt elnöke nyilatkozatot küldött be hozzánk. Ebben tudatja, hogy az elnöki tisztről már éveket előbb lemondott s így semmi vád sem illetheti azért, hogy nevezett egyesület nem működik. Ez nagyon természetes. Am akinek kötelessége, hívja össze mielőbb a tagokat új elnök választá- sára, aki azután majd gondoskodik róla, hogy az egyesület ismét a cselekvés terére lépjen.

— Plébánia betöltése. Az Erdős Ignác halá- lával megüresedett zalacsányi plébánia javadal- mat a kegyurak szabályszerű bemutató levele alapján Gosztonyi László nyerte el, aki nevezett plébániának ideiglenes adminisztrátora volt.

— Honvédek Sümege. Mindössze tizenkét napot töltöttek a 20-ik honvédegyalozred kato- nái Sümege s ez idő alatt ritka szép harmonia fejlődött ki a város lakossága és a katonaság között. Ez a meleg rokonérés többször nyert kifejezést egyes társas összejövetelekben, amiket a sümegi társaság, majd meg e tisztikar rendezett. Nevezetesen folyó hó 18-án este a lövész- társulatban kedves családi összejövetel volt, amelyen a polgárság és tisztikar tagjaiból sokan vettek részt. A kedélyes táncos fűszerezett mu- latság egész reggel öt óráig tartott. Ott voltak: Asszonyok: Bánfi Alajosné, Cunya Sándorné, Fáy Barnabásné, Flothmanu Lajosné, Fűzik Gyul- láné, Kartner Edéné, Láng Sándorné, Lukonich Gáborné drné, Pintér Lajosné, Semetke Józsefné, Smuccer Gyuláné, Sümegi Tivadarné, Szerdahely Károlyné, Tiborc Istvánné. Leányok: Bánfi Ilona és Mariska, Fáy Annuska, Fűzik Lenke, Lukonich Aranka, Pintér Duduska, Semetke Margitka, Szob- ovics Herminke és Tiborc Mariska. Másnap 19-én este szokatlan kedves meglepetésben részesítette a tisztikar városunk lakosságát. A vár tetején tűzi- játékok rendezett, miközben a honvéd zenekar szebbnél szebb darabokat játszott. Háromnegyed kilenckor aranyfényű ragyogó tűzkiugró röppent fel az ódon falak egyikéről, fényes barázdát szántva az est sötétjében, rá egy lövés durra- nása, mire a zenekar a mélabús nótára: *Lehul- lott a rezgő nyárfa aranyszínű levele* gyűjtött. Lent a város terein és uccáin nagy csoportokban álldogált a közönség s a nyári est szépségétől is meghalva elmerülten hallgatta a zenét s gyö- nyörködött a várhegy ormán kigyúló ragyogó csil- logokban s röpülő tűzkiugrókban. Egyszer azután a Himnusz égbeszálló hangjai zendültek föl, a várlokon nemzeti színeink gyuladtak ki, majd a *Szózat* és a Rákóczi induló zenéje harsant fel

s ezután tíz óra tájban az érdekes tüzijátéknak vége lőn. Folyó hó 21-én érkezett meg Sümege a 19. honvéd gyalogezred. Ezek is, mint annak idején a huszások, szakadó záporban, bőrig átázva vonultak be városunkba. Másnap hajnalban azután együttesen Tapolcára vonultak a gyakorlatok folytatására. Városunk közönsége szívesen látta a honvédeket s megnyilatkozott az óhaj: bárcsak állandóan volna katonaságunk. Azt hisszük, a honvédek is jó emlékekkel gondolnak vissza sümegei időzésükre, ahol csak szeretettel és nagyrabcsúlással találkoztak.

— **Sok a tanár.** Alig egy pár éve még, hogy középiskoláinkban nagy volt a tanárihiány. A tanári pályára készülőket az egyetem padjáról elvitték és az iskolákba küldték szolgálattételre, mert különben üresek lettek volna a katedrák. Voltak oly tanárok is, kik már régen végeztek el a tanárképzőt, de állást sehogyan sem tudtak kapni, ezek aztán más kereset után néztek. Ki a vasúthoz, ki a postához ment; olyan is volt aki üzletet nyitott. A tanárihiány boldog korszakában ezeket mind felkutatották és valóságos odaadásal vezették az iskolába. Nos ez a boldog kor legalább egyelőre letűnt, mert azóta oly tömegesen léptek az ifjak a tanári pályára, hogy rémítő túlprodukción van már ezen a téren, elanynyira, hogy annyi már a tanár, hogy ezeket elhelyezni teljes lehetetlenség. Nagy zavart okoz ez a kultuszminiszteriumban is, hol most folynak az előkészületek a szeptemberben kezdődő új iskolai évre s most járnak le a pályázatok a megüresedett tanári állásokra. A főgimnáziumi, reál és kereskedelmi iskolai tanári székerekre az idén oly feltűnően nagy számban jelentkeztek a pályázók, hogy alig egy tized részük lehet alkalmazni. A tanári pálya túltömöttsége alkalmasint hatással lesz a jövő évi bölcsészeti beiratásokra. Különben melyik lateiner pályán nem sok az ember?

— **A vasárnapi munkaszünet.** Karácsony Kálmán szolgabíró 2557. számú rendeletével életbe léptette a vasárnapi munkaszünet új rendjét. Lapunkban már ismertettük ezt az új rendet. Aki bővebb értesítést óhajt, a szolgabíró, vagy a községi jegyző irodájában megszerezheti. Ma már a kereskedők d. e. 10-kor zárják üzleteiket.

— **Az ifjusági egyesületek.** A hivatalos lap egyik legutóbbi száma jelentős közzététel közöl, melyet legújabb intézett a kultuszminiszter a kir. tanfelügyelőséghez az ifjusági egyesületek szervezése és alapszabályaik szerkesztése dolgában. E rendelet kulturális fontosságánál fogva kiváló figyelmet érdemel. A miniszter ugyan már a múlt évben elrendelte a szóban levő egyesületek alakítását, de azóta mindenféle hiányok merültek föl úgy, hogy ez a most kibocsátott rendelet ezeken óhajt segíteni. Így mindenekelőtt felveszi az egyesület célja közé az ifjuságiak mérésükkel életmódra való szoktatását és korcsinák és más ehhez hasonló helyiségek látogatásától való visszatartását is. Megengedi, hogy az egyesületekbe a jó magaviseletű, 15-ik életévüket eltöltött irni és olvasni tudó leányok is beléphetnek s tagok lehetnek férjhezmenetelükig. Ennek a morális értékét nem is szükséges bővebben fejtegetni. A rendelet külön ifjusági leányegyesület szervezését is megengedi. — A tűzoltás tanulása az egyesületek férfitagjaira nézve kiváló hatással lévén arra, hogy a testvéries együttérzés és a közügyek iránti áldozatkész buzgólkodás kifejlesztessék, a miniszter az ifjusági egyesületek céljai közé továbbá még azt is fölvette, hogy a tavaszi, nyári és őszi hónapokban, ahol alkalom van rá, a férfi tagokat a helybeli tűzoltó egyesület keretében, ahol az nincs, valamelyik ahhoz értő tisztviselő a községi tűzoltó szerek igénybe vételével a tűzoltásban gyakorolja anélkül azonban, hogy az ifjusági egyesület keretében tűzoltó egyesület alakulna. Végül a miniszter meghagyja, hogy az összes állami elemi iskolákkal kapcsolatosan szervezendő ifjusági egyesületek alapszabályai jóváhagyás végett hozzája terjesztendők fel, a nem állami népiskolákkal kapcsolatosan, avagy különállóan szervezett egyesületek ellenben a m. kir. belügyminiszterhez és felhívja a tanfelügyelőségeket, hogy hassanak, oda, hogy az ifjusági egyesületek az alapszabályokban kitűzött céljaiknak munkálásától el ne térjenek s arra szigorúan az alapszabályokban meghatározott eszközökkel törekedjenek. — A tanfelügyelőségek a kerületükben eddig megalkult ifjusági egyesületekről szóló kimutatásokat az évi november hó elsejéig kötelesek felterjeszteni a kultuszminiszterhez.

— **A szombathelyi m. kir. bábaképző-intézetben** 1903/4 téli (magyar nyelvű) tanfolyamára a beírások 1903 október 1—3-ig tartanak. A felvételhez szükséges: 1) 20—40 közötti életkort igazoló születési anyakönyvi kivonat, 2) férjzetleneknél házassági anyakönyvi kivonat, 3)

erkölcsi (községi) és 4) orvosi bizonyítvány; végül jártasság az írásban és olvasásban. A tanfolyamban 10 tanuló, ki magát arra kötelezi, hogy 2 éven át oly községben folytat szülészeti gyakorlatot, hol okleveles baba nősen 100—100 korona államsegélyben részesülhet. Akik ezt megnyerni óhajtják, az idézett okmányokon kívül szegénységi bizonyítvánnyal és az említett kötelezvényvel ellátott, a vallás- és közoktatásügyi nagyméltóságú m. kir. miniszteriumhoz intézett bélyegmentes folyamodványukat legkésőbb 1903. augusztus 20-ig a szombathelyi m. kir. bábaképző-intézet igazgató-tanárához küldjék be. A tanulók korlátolt számmal havi 20 koronáért az intézetben lakást és ellátást kapnak. Reismann Adolf dr. igazgató-tanár.

— **Placi jelenetek.** Bizony nagyon kapós a tejhazna a sümegei piacon. A horissza emberek azt vallják, hogy legyen a borból több mint elég. No, asszonyaink is vallják ezt az életbölcsest, csak hogy a tejfőre nézve. A hét folyamán két tejfőző asszonyt vetett a sors piacunkra. Ez ugyan nem lett volna baj, de baj volt, hogy többet nem vetett. Hamarosan lekapták fejőkről a kosarat. Az egyik felé egyszerre harminc bögrét is nyujtottak, törve-marva, hogy a drága és ritka portékához jussanak. Hanem a másik! Amint ennek faszakában meglátták, hogy holmi sőtészürke, vastag, kulimászerű anyag pöfög, bezzeg volt ne mulass! Ugyancsak ráterítették a pokrócot, akarom mondani a nyelvöket. Csufolták szidták, átkozták, azután rendőrt emlegettek. Rendőr azonban nem volt sehol. S az eredmény? A sok szidalom között elfogyott a tejfőzőnek csufolt anyag is, mint az a bizonyos cseresznye. Jó egészséget!

— **Allatvásárok beállítása.** A tapolcai járás területén az összes országos és heti vásárookra a hasított körnű állatok felhajtását betiltották.

— **Aratás után.** A gabonát learatták, nagyrészt haza is hordták s megkezdtek a cséplést is. Felhívjuk az előjáróságot és tűzoltó egyesületet, hogy a tűzrendőri vizsgálatokat ejtsék meg. Mert ez az időszakasz szokott a tűzi veszedelmek évadjá lenni. Jó a bajt megelőzni.

— **Arvz után.** A zsolnai ipar kiállításból, abból a kis végparti paradicsomból, mely egy hét előtt szívet-leket gyönyörködött látvány volt, kapjuk a következő értesítést: Hála Istennek, azok a riasztó hírek, melyeket szóval és írásban világgá bocsátottak, teljesen valótlanoknak bizonyultak. Igaz ugyan, hogy az a rendhivüli áradás, amiútt 1813 óta e vidék nem látott, nagy anyagi károkat okozott, de távolról sem olyat, melyet néhány napi erőmegfeszítés és kedvező időjárás mellett jóvá tenni nem lehetne. — A legnagyobb baj az, hogy a rohanó víz a remek ültvényeket majdnem teljesen tönkretette. A fák nagy része eltört, vagy gyökereitől kifordult. A szép gyepet arasznyi iszap takarja. Ezen a hajjon nehéz segíteni, mert július derekán új fákat ültetni teljesen lehetetlen. Az épületben esekélyebb a kár. — A kiállítási iparcsarnok hátulsó falát bedöntötte az óriási szálfák tömege, melyet a rohanó ár odahordott és 15—20 m. magasra halmozott fel. A betódult víz fölemelte a csarnok padlóját, mire a közfalak és a polcok inogtak meg és részben be is szakadtak. Ennek a helyreállításán már javában dolgoznak. A munka serényen halad, mert 100 utászkatona is fáradhatatlanul veszi ki részét benne. Még kevesebb baj érte a kisebb pavilonokat, mert ezeket legnagyobb részét az iparcsarnok védelmezte meg az ár közvetlenségétől. Ezek helyreállítása könnyű lesz. Amint a kiállítási bizottság hangulatát ismerjük, ott a kiállítás elejtése kérdés tárgya sem volt. — Ellenkezőleg oly lelkes buzgósággal fogtak a helyreállítás és javítás munkájához, hogy *augustus elejére biztosan meg is lesz nyitva*. A tekintetben csak egy körülmény okozhat haladékos s ez az, hogy a vasutak erős forgalmi zavarai miatt a kiállítandó tárgyak elég jókor be nem érkeznek. Itt is segíteni fog a vasutak hazafias buzgalma, mert kétségtelen, hogy mihelyt megindulhat a rendes forgalom, első sorban a zsolnai iparkiállítás áruit fogják szállítani. Ily körülmények között semmi további aggodalomra nincs ok. Ha minden hivatott tényező megteszi a kötelességét — és hisszük, hogy ezt meg is fogja tenni — úgy a felvidéki kiállításnak fényesen kell sikerülnie. Már most is utalhatunk arra, hogy a vasuti szállításhoz 50%-os díjkezdvényt élveznek, amennyiben az áru hazaszállítása ingyenes lesz, de erre a célra meg kell írni az eredeti feladó vényét. Hasonló kedvezményt fognak élvezni a kiállítás látogatói is, olyformán, ha Zsolnára váltandó jegyek mellé kiállítási belépő jegyet is vesznek, a visszautazás térti jeggyel ingyenesé válik. Szép és változatos lesz a kiállítás, mely nemcsak az emberekben rejlő hibákkal és nehézségekkel küzdött meg, de győzedelmesen állotta már ki a természet dühöngő

elemeinek viharát is. Ám legyen ez kedvező előjel a teljes sikerhez.

— **Kőharc az uccán.** Folyó hó 19-én délután nagy ribillió volt az Új-uccán, mely az egész környék lakosságát föllármázta és összecsendítelte. Egy csomó berúgott ember összekapott s két táborra oszolva, óriási közpört zudítottak egymásra, úgy hogy a békés járókelőknek is ijedve kellett menekülnie. A nagy csetepatéra végre megjelentek a rend- és csendőrök s véget vetettek az uccai harcoknak, szétkergetve a zavargókat. Uccai csendhárításért megindították az eljárást.

— **Rablási merénylet.** A múlt napokban csak a véletlennek volt köszönhető, hogy a Novai Vidéki takarékpénztárt ki nem rabolták. Adravec nevű kizsabadult fegyenc cinkostársával belopódzott a takarékpénztárba és majdnem teljesen kifurták a kasszát, midőn a véletlen következtében egy fogfájós asszony ment arra a patikába, aki a zajra figyelmes lévén, értesítette a rendőrséget, kiknek azután sikerült a tetteseket elfogni.

— **Fényképezés a távolból.** Ha hinni lehet a mai müncheni tudósításoknak, akkor máttól fogva egy nagy probléma valóságra vált. Münchenből táviratozók ugyanis, hogy Cerebosanis tanár feltalálta a távolból való fényképezés módját. A találmány egy hordozható készülék, amely a dróttalan táviratozás rendszerén alapszik. Ezzel a fotografáló készülékkel Cerebosanis 20 angol mérföldnyi távolságra levő mozgó testeket, hajókat, sőt egész területeket, tájakat képes lefényképezni. A feltaláló véleménye szerint ez a készítmény beláthatatlan fontosságú lesz a háboruban.

— **Villámütött lovak s a biztosító intézet.** Anhalcer Jakab tófeji vendéglős f. hó 13-án zalaegerszegről Csonkahegyhát felé vezető úton haladt harmadmagával kocsi. A vihar utköcsben hirtelen meglepte s egy villámcsapás mind a két lovat lesújtotta. A kocsi, kit az áram szintén ért, a lovak közé esett s csak egy negyedóra múlva tért magához. Érdekes, hogy a lovak tűzkár ellen biztosítva voltak, a tulajdonos a kárt szakértővel megbecsültette s bejelentette, de valószínűtlen, hogy biztosító intézet kifizeti.

— **Az idegen kéz.** Sok szó elhangzott már arról, hogy a magyar birtokok egymásután kerülnek idegen kézre. Az új tulajdonosok azután edes keveset törődnek a mi nemzeti törekvéseinkkel. Az idegen kéz hatalma mindig erősebb lesz. Különösen a felvidéken van ez így, ahol pedig a nemzeti érdekek ápolására a legnagyobb szükség lenne. Nyitraiban 570, Trencsénben 144, Zemplénben 192, Sárosban 70, Pozsonyban 48, Szepességben 48, Hontban 57, Gömörben 112 ezer, e 8 vármegyében tehát összesen 1 és negyed millió holdnak idegen a gazdája. — 69 százaléka osztrák, 14 százaléka német, 4 százaléka svájci kézben van, a többi pedig megoszlik más nemzetbeliek között.

— **Suvarov.** Egy nemzetnek a története sem szegényebb az emberekben mint a roppant orosz birodalomé. Nagyság csak a szabadság levegőjében fejlik: méltán mondja Branees, hogy egy mértföldöknek a római forumon több története van, mint az egész roppant orosz birodalomnak. Suvarov az egyetlen nagy hadvezérünk. Finom eszű és nem közönséges műveltségű ember volt. Jól tudott németül, franciául és angolul is értett. Egészen eredeti felfogása volt a hadseregről. Tudta, hogy azokkal a vad csapatokkal, amelyeknek vezére volt, nem lehet tudós háborút viselni, azért tömegrohammal, tömeges támadással akart győzni, tekintet nélkül a vérontásra. Békében, ha megszállott egy tartományt, enyhén kormányzott, de a rohammal bevett városokat megsemmisítette; a rémületnek kellett előtte járnia. Katonái szentnek és csodatevőnek tartották, senki sem imádkozott, senki sem börtölt többet, mint ő. Az orosz hadsereg soha senkinek sem engedelmeskedett annyira, mint neki. Szerette magát vadnak mutatni, de előkelő emberek között mint tökéletes államférfi lépett fel s modorában ügyesen utánozta a finom diplomátát. A legrettenetesebb hadi tettek sem riasztották vissza. Ismail bevétele roppant tett — mondja Niebuhr — de az újkori hadi történet legborzasztóbb fénye. Járt a Trebiánál és a Szent-Gotthardon és ennyi hősiesség és kegyetlenség után úgy járt, mint az orosz vezérek rendszeresen, elvesztette a cári kegyét és ellagyatottan halt meg 1800-ban. Suvarovról szól a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 190. füzeté. Kapható a kiadó (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapestre, VIII., Üllői-út 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés útján, havi részletfizetésre is.

— **Eladok azonnal butort, két ruganyos kocsit és házi eszközöket.** Szidnay.

